

## Waxtaan Ak Samba Gueye

GUEYE: Bandiraaḃe sehilaabe, on calminaama, on njettama, on njuuraama. Gooto fof to woni, e no woniri e no nhodira. Min calminii dum, min njuuriima dum, min njettii dum. Sikki alaa, eden kaala e maccungaagu. So wiyaama maccungaagu noon firta ko majjude. Majjude e hol dum? Majjude asli mum to ummori. Seertii tigi-tigi e jiidiibe mum, artii e ngonka ngodka ka wonaa ka mum. Noddiree wiye maccudo walla o wonii jiyaado, ko nih o yiyiiraa. O andaaka, o andanaaka, saka nih hormeede. Ina muusi, ina toosi, to neddo woni neddo. So wiyaama neddo ko teemedde tati e sappo e tati kelme dentate, woni dental ngaldoo biyetaangal neddo. Hol duum? Hakkille, diine, pinal, munyal, gandal, katantaagal, karallaagal, hormo, hoolaare, yidde, e ko wayi noon. So tawii dum alaa doon, woni doon ko hurdulde sejiide e terde dowrewe e lesrewe, fittaandu njirwinta, njahooda e haajuuji. So en mbelaama pawen heen kuule. Kono, so tawii neddo oo, dum doon o hadaama wonde ko o woni koo, o seerndaama e ngonka ko o foti wonde kaa, haa jooni ko o maccudo. Sabu cerno men Mamadu Samba Joop Murtudo wiyii hol duum : “neddo halfataa neddo bandum gah gah o dumbaani mo, o seerndaani mo e hakkille makko. O wadana mo beleeda makko. Oon sahaa o jiimii mo. O halfii mo. O jeyii mo”. Eey, dum noon ala e sago yimbe bee ngartira hakkilaaji mum en, nganda neddo ko neddo alaa ko buri neddo. Yimbe fof poti to Alla. Alla yamiri yoo yimbe bee kadi ngon bandiraaḃe. So a yidanii neddo oo ko njidandaa hoore ma, a naggirtaa dum jaasdo e yeeso ma. Njaafodon noon min mbada doo huunde ko wiyetee yimre.

### YIMRE: uumaali mette

“Umaali mette ; Mette e muusalla ; Muusaalla baleebe ; Tampinaabe ; Maccinaabe ; Maccinaabe, maccikinaabe ; Ndeke dum ina muusi ; Ina muusi, ina toosi ; Bee doo gollobe ; Kolloobe, kollinteebe ; Tawo wonaa yobateebe ; Walla seeda yobateebe. Etee sinno wonaa doole mabbe, en ngonaa bantatoobe ; Firti kobe huutorteebe ; Yiyam mabbe siibanteebe ; Ndeke dum ina muusi; Ina muusi ina toosi. Bee doo sukaabe ; kambe e bee nayeebe, warateebe e wolde ; Wolde Baleebe ; Hay rewbe ngaccaaka. Niih koy ina haamnii ; Ina haamnii ina muusi ; ina muusi, ina toosi. Ndaar bee doo wumbe ; Faadube e woofdube ; juude mum en bortinoobe ; Be laambe ina njeloro ; Yeewee juude mabbe ; Firti be ngonaa yiyoobe ; Walla felsinteebe ; Ndi njelaari mabbe. Dum koy ina muusi ; Ina muusi, ina haamnii. Bee doon remoobe ; Awoobe e Aynaabe ; Bee njanginaa, be piranaaka ; Firti ko be pamminnaaka ; Be ngonata tan ko daminiibe. E bee doo janginnoobe ; Haa jooni kobe wumbe ; Kobe wumbe doweteebe ; Ndeysaan, dum ina muusi, ina muusi, ina toosi. Ndaar bee doo leliibe ; Leliibe e nder cafirde ; Safrateebe ; Jandilteebe ; Muusalla mum en beydanteebe. Ndeke dum ina muusi, haa diwti ko toosi. Dee doo leydeele, koddunooḃe ; Kadi jiidunooḃe ; Peccaadi keeri ; Hay heen jiidunooḃe ; Peccaa e kinde ; Be ngona e foodondirde ; Beya ngona e wiyondirde ; E wadondirde ; Cakkitoo e bonnondirde ; Haa e sarondirde ; Haanaani, haanaani ; Dum koy ina muusi. Samba Dawaa Guey, burdo lollirde Afrika, gorko mo Yella Palel daande mayo”.